

CYD-BWYLLGOR CORFFOREDIG DE-ORLLEWIN CYMRU

(O Bell Trwy Teams)

Aelodau sy'n Bresennol:

Dydd Mercher, 21 Chwefror 2024

Cadeirydd: Cynghorydd R.Stewart

Is-gadeirydd: Cynghorydd D.Price

Cynghorwyr: P.Miller a/ac S.K.Hunt

Parc Cenedlaethol
Cynrychiolwyr: A.Edwards

Aelod Cyfetholedig: E.Evans, E.Woollett a/ac S.Toombs

Swyddogion sy'n
Bresennol: M.Nicholls, W.Walters, G.Jones, T.Jones,
C.Moore, C.Griffiths, S.Aldred-Jones, K.Tillman,
S.Davies, D.Griffiths, R.Lewis, L.McAndrew,
D.Thomas, M.Wade, L.White, A.Williams a/ac
J.Woodman-Ralph

Gwahoddedigion
craffu: Cynghorwyr T.Bowen

1. CROESO A CHYHOEDDIADAU'R CADEIRYDD

Croesawodd y Cadeirydd bawb i'r cyfarfod.

2. DATGANIADAU O FUDDIANNAU

Ni chafwyd unrhyw ddatganiadau o fuddiannau.

3. COFNODION Y CYFARFOD BLAENOROL

Cymeradwywyd cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 23 Ionawr 2024 fel cofnod cywir.

4. BLAENRAGLEN WAITH

Nodwyd Blaenraglen Waith y Cydbwyllgor Corfforaethol.

5. **CYNLLUN TRAFNIDIAETH RHANBARTHOL - Y DDADL O BLAID NEWID**

Darparwyd yr Achos dros Newid i'r aelodau, a oedd yn rhan o'r broses o ddatblygu'r Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol (CTRh).

Esboniodd swyddogion mai'r Achos dros Newid oedd y cam nesaf sydd ei angen wrth symud ymlaen â'r CTRh; roedd hyn yn dilyn ymlaen o'r cam blaenorol o gynhyrchu'r Cynllun Gweithredu. Nodwyd bod yr Achos dros Newid yn ddogfen a oedd yn nodi sefyllfa bresennol y rhanbarth a pham mae angen newid; drwy gydol y ddogfen, roedd swyddogion wedi rhoi ystyriaeth i nifer o ffactorau, megis yr economi a materion amgylcheddol.

O ran pam y mae angen newid, nodwyd bod polisi Llywodraeth Cymru'n sbardun sylweddol; fodd bynnag, roedd hefyd o'r pwys mwyaf bod y rhwydwaith trafndiaeth yn esblygu. Soniwyd bod yr ysgogwyr hyn ar gyfer newid wedi'u nodi yn yr adroddiad a ddisbarthwyd.

Hysbyswyd y Pwyllgor fod y ddogfen hefyd yn nodi sut y bydd swyddogion yn ymgysylltu â rhanddeiliaid ac yn cynnal ymgynghoriad cyhoeddus ar y CTRh terfynol; yn ogystal â manylion am y broses asesiad effaith integredig, sy'n dilyn ymlaen o'r ymarferion ymgynghori amrywiol.

O ran y camau nesaf, cadarnhawyd y byddai angen cyflwyno'r Achos dros Newid i Lywodraeth Cymru erbyn diwedd Chwefror 2024; yna bydd swyddogion yn parhau â'r broses o ddatblygu'r CTRh, gyda'r amserlen bresennol i'w chwblhau erbyn gwanwyn 2025. Tynnwyd sylw at yr amserlenni heriol sy'n gysylltiedig â datblygu'r CTRh.

Cafwyd trafodaeth ynglŷn â'r cyllid a gadarnhawyd a fydd yn cael ei ddarparu gan Lywodraeth Cymru; £125 mil ar gyfer y flwyddyn bresennol, a £100 mil ar gyfer y flwyddyn nesaf. Soniwyd y bydd angen cyllid ychwanegol i hwyluso nifer y ffrydiau gwaith a'r gwaith ymgynghori.

Dywedodd swyddogion fod Trafnidiaeth Cymru wedi nodi adnodd penodol i helpu gyda datblygiad y CTRh; yn ogystal â hynny, maent wedi dechrau datblygu gwybodaeth foddelu ddefnyddiol, a fydd yn cynorthwyo gyda'r sylfaen dystiolaeth a'r ymyriadau profi ar gyfer datblygu'r rhaglenni.

Pryder arall a godwyd gan swyddogion oedd yr anhawster o ran sefydlu rhaglen gyfalaf, gan y bydd yr wybodaeth i wneud hyn yn

seiliedig ar wybodaeth y Cynllun. Soniodd swyddogion fod Llywodraeth Cymru'n ymwybodol o'r her hon.

Mynegodd y Pwyllgor yr angen i ddatblygu system cludiant cyhoeddus gynaliadwy, gan ystyried yr ardaloedd gwledig yn ogystal â'r rheini sy'n hynod boblog; a'r angen i feddwl yn arloesol o ran mynd i'r afael â'r materion trafndiaeth y mae'r Rhanbarth yn eu hwynebu ar hyn o bryd.

Gofynnodd yr Aelodau am esboniad pellach ynghylch cyflawni a blaenoriaethu amcanion; cydnabuwyd y bydd yn anodd cyflawni'r holl amcanion oherwydd materion cyllido ac adnoddau.

Y bwriad oedd, wrth i swyddogion symud ymlaen drwy'r camau, y bydd rhaglen waith ddatblygedig iawn; sy'n sicrhau ei bod yn targedu pob un o'r ymyriadau. Soniwyd bod yr hierarchaeth trafndiaeth yn glir bod trafndiaeth gynaliadwy yn flaenoriaeth, megis cerdded, beicio a chludiant cyhoeddus; gyda'r defnydd o gar preifat ar waelod y rhestr. Ychwanegodd swyddogion y byddant yn adeiladu achos o ran y budd a ddaw yn sgil y gwahanol ymyriadau, a pha raglenni bydd yn gweithio; yn dilyn hyn, byddant yn ystyried manylion y cynlluniau, y budd economaidd a chymdeithasol, a sut y byddant yn cyflawni'r amcanion trafndiaeth ac yn bodloni'r asesiad effaith integredig.

Amlygodd swyddogion eu bod yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru ar yr ymyriadau rheilffyrdd, a fyddai'n fwy costus na rhai o'r ymyriadau eraill; fodd bynnag, roedd pob un yn cael ei fesur yn erbyn ei effaith. Y gobaith oedd y byddai ffrydiau cyllido ar gael pan ddaw'r amser i roi'r ymyriadau hyn ar waith. Nodwyd y byddai'r CTRh yn offeryn ac yn darparu achos cryf ar gyfer cael unrhyw gyllid gan Lywodraeth Cymru yn y dyfodol.

I gloi, eglurwyd bod llawer o dystiolaeth i ddatblygu'r dewisiadau y mae angen eu gwneud. Mynegodd swyddogion bwysigrwydd cynnig ymyriadau manwl, a fydd yn cael eu rhannu'n becynnau bach a mawr; byddai'r ffordd y dosbarthwyd y pecynnau hyn ar draws y Rhanbarth yn ddarn sylfaenol o feini prawf i'w gymhwyso. Ychwanegwyd y byddai angen i'r dadansoddiad gynnwys yr ardaloedd gwledig, lle'r oedd heriau trafndiaeth amlwg iawn, yn ogystal â'r ardaloedd trefol.

Cafwyd trafodaeth mewn perthynas â'r amgylchedd a gwyrddio'r system drafndiaeth; yn benodol y natur symudiad yn ardaloedd y Parc Cenedlaethol. Tynnodd cynrychiolwyr y Parciau Cenedlaethol sylw at yr angen i newid y pwyslais i ddarparu adnoddau digonol i

bobl yn yr ardal, y mae angen iddynt gyrraedd gwasanaethau cyhoeddus etc; yn enwedig y rheini sydd fwyaf agored i niwed.

Wrth ddadansoddi'r dystiolaeth, dywedodd swyddogion y bydd yn seiliedig ar ddata'r hyn a oedd yn digwydd yn fewnol yn y Parciau Cenedlaethol. Hysbyswyd yr Aelodau y byddai'n bwysig deall yr hyn y mae angen ei wneud ar lefel leol, er mwyn i'r gymuned gael y mynediad sydd ei angen arni; yn ogystal ag ystyried sut i ymdrin â rhai o effeithiau andwyol twristiaeth, yn enwedig carbon yn teithio i'r ardaloedd.

Gwnaed awgrym i ddefnyddio cynrychiolwyr y Parc Cenedlaethol ar gyfer y gwahanol grwpiau sy'n gysylltiedig â symud ymlaen â'r CTRh gan y byddai eu cyfraniad yn cynnig safbwyntiau gwahanol. Cyfeiriwyd hefyd at bwysigrwydd defnyddio'r busnesau rhyngwladol, a oedd yn gysylltiedig â'r Rhanbarth, i lobïo ar raddfa fwy mewn perthynas â thrafnidiaeth.

Cadarnhawyd bod swyddogion yn cynnal astudiaethau hygyrchedd trafndiaeth i gynorthwyo'r Parc Cenedlaethol yn Sir Benfro, a oedd yn dechrau nodi rhai astudiaethau lleoliad penodol. Roedd swyddogion yn cydnabod pwysigrwydd mynd i'r afael â'r materion cymuned leol a rheoli effaith teithiau dydd ar y gymuned; wrth hefyd fynd i'r afael â'r materion ehangach, strategol. Rhoddwyd sicrwydd i'r Aelodau y bydd y materion hyn yn cael eu hadlewyrchu wrth lunio'r cynllun yn y dyfodol.

O ran lobïo, roedd swyddogion wedi cysylltu'n ddiweddar ag aelodau Bwrdd Ardal Fenter Dyfrffordd y Ddau Gleddau; ac ymhellach i hyn, roeddent yn deall y budd o ofyn i'r mathau hyn o unigolion lobïo o ran trafndiaeth. Nodwyd bod y rhestr rhanddeiliaid a oedd yn cael ei chasglu ar hyn o bryd yn defnyddio nifer o bobl arwyddocaol iawn i fod yn rhan o gynhyrchu'r cynllun, gobeithio. Ychwanegwyd, po fwyaf yr ymgysylltu, cryfaf y llais o ran cael cyllid a mwy o effaith sylweddol i'r Rhanbarth.

Gofynnodd yr Aelodau i swyddogion am sicrwydd y byddant yn herio'r fframwaith polisi yn briodol, pe bai elfennau nad oeddent yn gweithio i'r Rhanbarth. Yn ogystal, gofynnodd yr Aelodau am sicrwydd yr ymdrinnir â'r ddarpariaeth fesul achos.

Yn dilyn yr ymholiad uchod, nodwyd y byddai Llywodraeth Cymru yn ei gwneud yn ofynnol i swyddogion sicrhau y rhoddir ystyriaeth i'r ysgogwyr polisi lefel uchel, ond yn fwy penodol, yn trosglwyddo'r heriau a'r sefyllfaoedd lle nad trafndiaeth gynaliadwy yw'r ateb o

bosib; byddai gwneud hyn yn darparu ffordd o wneud cais am gyllid, a'r gallu i wasgu am ymyriadau eraill.

PENDERFYNWYD:

Bod yr Achos dros Newid, fel y manylir arno fel atodiad i'r adroddiad, yn cael ei gymeradwyo i'w gyflwyno i Lywodraeth Cymru i fodloni gofynion mandad y Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol.

6. **PENODI DIRPRWY BRIF WEITHREDWR**

Derbyniodd y Pwyllgor adroddiad a oedd yn ceisio penodi Dirprwy Brif Weithredwr i Gyd-bwyllgor Corfforedig De-orllewin Cymru.

Eglurwyd y byddai'r penodiad hwn yn sicrhau cadernid ychwanegol yn absenoldeb Prif Weithredwr penodol, am unrhyw gyfnod penodol o amser; yna byddai'r Prif Weithredwyr o awdurdodau cyfansoddol Castell-nedd Port Talbot, Abertawe a Sir Gaerfyrddin yn gallu arfer y pwerau yn absenoldeb tymor hir Prif Weithredwr.

Cytunwyd yn flaenorol y bydd rôl y Prif Weithredwr yn cylchdroi; cadarnhaodd swyddogion y byddai'r rolau Dirprwy Brif Weithredwr yn cylchdroi i gyfateb i hynny wrth symud ymlaen. Yn ogystal, nodwyd na fydd taliad cydnabyddiaeth ar gyfer y rôl; felly, nid oedd unrhyw effeithiau ariannol.

PENDERFYNWYD:

Creu rôl Dirprwy Brif Weithredwyr i Gyd-bwyllgor Corfforaethol De-orllewin Cymru; a phenodi Prif Weithredwyr Abertawe, Sir Gaerfyrddin, Castell-nedd Port Talbot yn Ddirprwy Brif Weithredwyr, a rhoi awdurdod iddynt weithredu fel Prif Weithredwr Cyd-bwyllgor Corfforedig De-orllewin Cymru yn absenoldeb y Prif Weithredwr a nodwyd.

7. **EITEMAU BRYD**

Ni dderbyniwyd unrhyw eitemau bryd.

CADEIRYDD